

การศึกษาภาวะการทำงานทำของบัณฑิต สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ทักษิณ รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543

ประติษฐ์ มีสุข*

บทคัดย่อ

การศึกษาดังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจภาวะการทำงานและการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543 โดยใช้แบบสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิต สาขาวิชาเคมี ที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปี 2544 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2544 จำนวน 17 คน

ผลการศึกษาด้านการทำงานทำของบัณฑิต พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาเคมี มีงานทำ ร้อยละ 70.59 ศึกษาต่อ ร้อยละ 11.76 และไม่มีงานทำ ร้อยละ 17.65 สาเหตุที่บัณฑิตยังไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่รอฟังคำตอบจากหน่วยงานที่สมัคร และปัญหาของการยังไม่ได้ทำงานส่วนใหญ่ เพราะยังหางานที่ถูกต้องไม่ได้

ผลการศึกษาด้านการทำงานของบัณฑิต พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพพนักงานหน่วยงานของเอกชน รองลงไปคือ ลูกจ้างส่วนราชการ/พนักงานของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 7,068 บาท บัณฑิตมีความพอใจในงานที่ทำในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.25$) และบัณฑิตนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.33$)

บทนำ

มหาวิทยาลัยทักษิณ มีภารกิจที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณเริ่มเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเมื่อ 1 ตุลาคม 2541 และกำหนดดัชนีตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาตามรายงานการศึกษาดตนเอง (SSR) ของคณะ ปีการศึกษา

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2542 รวม 69 ดัชนี ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตมี 3 ดัชนี คือ ดัชนี 2.4.6 ร้อยละของบัณฑิตที่มีงานทำ/หรือศึกษาต่อ
2.4.7 ความพึงพอใจของนายจ้าง และ 2.4.8 ข้อมูลป้อนกลับจากบัณฑิต

ต่อมา มหาวิทยาลัยทักษิณปรับปรุงดัชนีประเมินคุณภาพเป็น 47 ดัชนี ตามรายงานการประเมินตนเอง (SAR)
ของคณะ ปีการศึกษา 2543 โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น PDCA มีดัชนีเกี่ยวกับบัณฑิตเพียงดัชนีเดียว คือ
ดัชนีที่ 2.4.2 การประเมินคุณภาพบัณฑิต

ต่อจากนั้น เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2544 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
ได้เสนอดัชนีบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี ตัวบ่งชี้กลาง 21 ดัชนี
ตัวบ่งชี้เฉพาะสาขาวิชา 5 ดัชนี ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับบัณฑิตระดับปริญญาตรี มี 3 ดัชนี ได้แก่ (1) ร้อยละของการได้งาน
การประกอบอาชีพอิสระและการเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา ภายใน 1 ปี (2) ความพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต/
ผู้ประกอบการ และ (3) เงินเดือนเฉลี่ยตั้งต้นของบัณฑิต

มหาวิทยาลัยโดยกลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา ได้รายงานการศึกษาภาวะการทำงานทำของ
บัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นปีการศึกษา 2542-2543 เผยแพร่เมื่อเดือนตุลาคม 2544 โดยเป็น
ข้อมูลสรุป จำแนกตามคณะ มีได้จำแนกตามภาควิชา ภาควิชาเคมี จึงศึกษาภาวะการทำงานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเคมี
รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543 โดยชั้นแรกจะใช้แบบ ปค.18 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อสำรวจภาวะการทำงาน
ของบัณฑิต ต่อจากนั้นจะใช้แบบ ปค.13 ซึ่งเป็นแบบประเมินบัณฑิต (โดยผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง) ต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการทำงานทำ และลักษณะทั่วไป
เกี่ยวกับการทำงานของบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการทำงานทำของบัณฑิต

กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ รายงานการศึกษาภาวะการทำงานทำของ
บัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นปีการศึกษา 2542-2543 ในด้านภาวะการทำงานทำของบัณฑิต พบว่า
บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มีงานทำร้อยละ 61.4 มากกว่าบัณฑิตจากคณะอื่น ๆ บัณฑิตทุกคณะ
ทำงานในภาคใต้มากที่สุด และบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์มีปัญหาในการหางานทำน้อยกว่าบัณฑิตคณะอื่น ปัญหา
หลักในการทำงานของบัณฑิตโดยรวมคือ การหางานที่ถูกใจไม่ได้ และสาเหตุที่บัณฑิตยังไม่ทำงานส่วนใหญ่มาจาก
รอฟังคำตอบจากหน่วยงานที่สมัครไว้

ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการทำงานของบัณฑิต

กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ รายงานการศึกษาภาวะการทำงานทำของ
บัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นปีการศึกษา 2542-2543 ในด้านลักษณะอาชีพของบัณฑิต พบว่า
บัณฑิตทุกคณะประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชนมากที่สุด ปัญหาส่วนใหญ่ ยังไม่พอใจคำตอบแทน บัณฑิตสามารถ
นำความรู้ไปใช้ในงานที่ปฏิบัติร้อยละ 31.81 และบัณฑิตพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ในระดับปานกลาง

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีภาคปกติ สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543 รวมทั้งสิ้น 18 คน บัณฑิตที่ตอบแบบสำรวจภาวะการหางานทำของบัณฑิตในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2544 มีจำนวน 17 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 13 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้แบบสำรวจภาวะการหางานทำของบัณฑิต (ปค.18) ของมหาวิทยาลัยทักษิณ ให้บัณฑิตสาขาวิชาเคมี ที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2544 กรอก แล้วเก็บข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจภาวะการหางานทำของบัณฑิต รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543 มาวิเคราะห์ โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาภาวะการหางานทำของบัณฑิต สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543 หลังจากจบการศึกษา 6 เดือน สรุปตามลักษณะการหางานทำ และลักษณะการทำงาน ดังนี้

ลักษณะการหางานทำ

1. สถานภาพการทำงาน จากข้อมูลที่บัณฑิตสาขาวิชาเคมีตอบแบบสำรวจจำนวน 17 ฉบับ สรุปการทำงานของบัณฑิต และการศึกษาต่อ จำแนกตามเพศ ตามตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของบัณฑิตที่มีงานทำ ศึกษาต่อ และไม่มีงานทำ

จำนวนบัณฑิตที่ตอบแบบสำรวจ	บัณฑิตที่มีงานทำ				บัณฑิตที่ศึกษาต่อ				บัณฑิตที่ไม่มีงานทำ			
	จำนวน			ร้อยละ	จำนวน			ร้อยละ	จำนวน			ร้อยละ
	ช.	ญ.	รวม		ช.	ญ.	รวม		ช.	ญ.	รวม	
17	-	12	12	70.59	1	1	2	11.76	3	-	3	17.65

จากตารางที่ 1 แสดงว่า บัณฑิตสาขาวิชาเคมี มีงานทำร้อยละ 70.59 ซึ่งเป็นเพศหญิงทั้งหมด ศึกษาต่อร้อยละ 11.76 และยังไม่มีการหางานทำ ร้อยละ 17.65 ซึ่งเป็นเพศชายทั้งหมด

2. สาเหตุที่บัณฑิตยังไม่มีการหางานทำ ส่วนใหญ่ รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน (ร้อยละ 66.67)

3. ปัญหาในการหางาน ส่วนใหญ่ หางานถูกใจไม่ได้ (ร้อยละ 66.67)

ลักษณะการทำงาน

1. บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานหน่วยงานเอกชน (ร้อยละ 66.67) รองลงไปคือลูกจ้างส่วนราชการ/พนักงานของรัฐ (ร้อยละ 25)
2. เงินเดือนหรือค่าจ้างของบัณฑิตที่ทำงานอยู่ระหว่าง 5,000-9,000 บาท เฉลี่ย 7,068 บาท
3. บัณฑิตมีความรู้สึกพอใจในงานที่ทำระดับปานกลางค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.25) ตามรายละเอียดในตาราง 2
4. บัณฑิตนำความรู้ในสาขาวิชาที่เรียนไปใช้ในการทำงานระดับปานกลางค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.33) ตามรายละเอียดในตารางที่ 2

ตาราง 2 ระดับความรู้สึกต่องานที่ทำ และระดับการนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ข้อรายการ	ระดับความพอใจ					ค่าเฉลี่ย ความเห็น
	ดีมาก		ปานกลาง		น้อยมาก	
ความรู้สึกพอใจต่องานที่ทำ	-	5	5	2	-	3.25
การนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในการทำงาน	3	2	3	4	-	3.33

สรุป อภิปรายผล

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตสาขาวิชาเคมี มีงานทำร้อยละ 70.59 ศึกษาต่อร้อยละ 1.76 และไม่มีการทำงานร้อยละ 17.65 สาเหตุที่บัณฑิตไม่มีการทำงานส่วนใหญ่ รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน และปัญหาในการหางานทำส่วนใหญ่ ยังหางานที่ถูกต้องไม่ได้

บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานหน่วยงานเอกชน รองลงไปคือ ลูกจ้างส่วนราชการ/พนักงานของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 7,068 บาท บัณฑิตมีความพอใจในงานที่ทำในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และบัณฑิตนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

อภิปรายผล

1. บัณฑิตสาขาวิชาเคมี รุ่นสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2543 มีงานทำและศึกษาต่อ สืบหลังจากจบการศึกษา 6 เดือน รวมร้อยละ 82.35 นับว่าเป็นที่น่าพอใจ เมื่อศึกษาข้อมูลโดยแยกตามเพศ พบว่า ผู้มีงานทำทั้งหมด (ร้อยละ 70.59) เป็นเพศหญิง และผู้ที่ยังไม่มีงานทำทั้งหมดเป็นเพศชาย (ร้อยละ 17.65) โดยเหตุผลว่าอยู่ระหว่างการรอฟังคำตอบจากหน่วยงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศชายส่วนใหญ่หางานถูกต้องไม่ได้ หรือเลือกงานมากกว่าเพศหญิง หรืออาจเนื่องมาจากภาวะงานในปัจจุบันไม่เหมาะสมสำหรับเพศชาย

2. บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน รองลงไปคือลูกจ้างส่วนราชการ/พนักงานของรัฐ ซึ่งเป็นไปตามภาวะตลาดงาน โดยได้รับเงินเดือนอยู่ในช่วง 5,000-9,000 บาท เฉลี่ย 7,068 บาท เกินกว่าอัตราเงินเดือนข้าราชการ วุฒิปริญญาตรี (6,360 บาท) ซึ่งเป็นที่น่าพอใจสำหรับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ด้านความพึงพอใจต่องานที่ทำ บัณฑิตมีความรู้สึกพอใจในงานที่ทำในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการอภิปรายแล้วข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1.1 เนื่องจากบัณฑิตยังไม่มียาน มีสาเหตุจากยังหางานที่พอใจไม่ได้ ในช่วงระยะเวลา 6 เดือน หลังจากจบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จึงควรเน้นการสร้างงานด้วยตนเอง เพื่อให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของบัณฑิตด้วย

1.2 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาเคมี มีงานทำและศึกษาต่อร้อยละ 82.35 ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพในหน่วยงานเอกชน เงินเดือนเฉลี่ย 7,068 บาท พอใจในงานที่ทำและนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในงานที่ทำและนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในการทำงานระดับปานกลางค่อนข้างมาก นับว่าเป็นสิ่งน่าพึงพอใจ ภาควิชาควรผลิตบัณฑิตสาขาต่อไป โดยให้มีการฝึกงานในหน่วยงานเอกชนให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยงานเอกชน

1.3 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาหลังจากบัณฑิตจบการศึกษา 6 เดือน แต่ สมศ กำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็น 1 ปี หลังสำเร็จการศึกษา หน่วยงานจึงควรติดตามภาวะการทำงานทำของบัณฑิตเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ช่วง 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนและตรงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างตามปณิธานการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณ คือ ความรับผิดชอบ ความรอบรู้ การสุจริต และการมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติของบัณฑิต เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับในการประเมินคุณภาพบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย

2.2 ควรศึกษาข้อมูลป้อนกลับจากบัณฑิต ในประเด็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาเคมี และคณะวิทยาศาสตร์ต่อไป

2.3 กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษาภาวะการทำงานทำของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ ปีการศึกษา 2542-2543 โดยศึกษาตามตัวแปรระดับคณะ แต่การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของ สมศ ต้องจำแนกตามสาขาวิชา จึงควรศึกษาภาวะการทำงานทำตามตัวแปรภาควิชาด้วย ทั้งนี้เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูล และลดงานวิจัยสถาบันของภาควิชา

เอกสารอ้างอิง

ทักษิณ, มหาวิทยาลัย. คู่มือมิติและเกณฑ์ประเมินองค์ประกอบและดัชนีบ่งชี้คุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : สำนักงานคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542.

_____. รายงานการศึกษาภาวะการทำงานทำของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่นปีการศึกษา 2542-2543. สงขลา : กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน (องค์กรมหาชน). กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2544.